

Aan:
Dhr. R. Dercksen

In afschrift aan:
Provinciale Staten van Utrecht

DATUM 18-2-2020
NUMMER 82056DDD
UW BRIEF VAN 21-1-2020
UW NUMMER 82038613
BIJLAGE

DOMEIN SLO
CONTACTPERSOON Marjon Plantinga
DOORKIESNUMMER 06-11 64 39 52
E-MAILADRES Marjon.plantinga@provincie-utrecht.nl
ONDERWERP
Beantwoording schriftelijke vragen ex.art.47 RvO aan het
College van GS, gesteld door dhr. R. Dercksen van de
PVV betreffende "schone lucht akkoord"

Geachte heer Dercksen,

Hieronder treft u onze antwoorden aan op de door u gestelde vragen over het Schone Lucht Akkoord (SLA).

Toelichting:

Een aantal provincies, waaronder de provincie Utrecht, en een aantal gemeenten heeft met het Rijk een "schone lucht akkoord" getekend. De PVV-fractie heeft hierover de navolgende vragen.

1. Wat waren de overwegingen van de niet deelnemende provincies en gemeenten? Wat heeft een schone lucht akkoord voor een zin als maar een deel van de provincies en een klein deel van de gemeenten meedoet en het buitenland al helemaal niet?

Antwoord 1:

Een goede luchtkwaliteit is een basisvoorwaarde om gezond en goed te kunnen wonen, werken en bewegen in de provincie Utrecht. Luchtverontreiniging is echter een grensoverschrijdend, complex probleem en kan niet door de provincie Utrecht alleen opgelost worden. Samenwerking vormt dan ook de sleutel. Drie provincies hebben nog niet getekend (Friesland, Groningen en Limburg. Mogelijk dat deze provincies op een later moment alsnog tekenen.

De intentie van het Rijk was een akkoord met provincies en grote gemeenten. In de provincie Utrecht zijn de gemeenten Utrecht en Amersfoort uitgenodigd om mee te doen. Beide gemeenten hebben het SLA ondertekend. Verder heeft de gemeente Ede getekend namens de gemeenten in de regio Food Valley. De overige Utrechtse gemeenten zijn betrokken via de Uitvoeringsagenda Gezonde Lucht. Mogelijk tekenen ze het SLA nog in de 2^e tranche.

De provincie Utrecht kan het doel, in 2030 overal in de provincie Utrecht voldoen aan de advieswaarden van de WHO, niet alleen bereiken. Maatregelen op landelijk en Europees niveau zijn essentieel. Met het SLA werken gemeenten, provincies en Rijk samen en nemen alle overheidslagen

in Nederland maatregelen. Een gezamenlijke aanpak is echt nodig om de hoge achtergrondconcentraties in de provincie Utrecht substantieel naar beneden te brengen, waardoor het eenvoudiger wordt om de WHO advieswaarden voor lucht te bereiken. In het SLA is verder afgesproken dat de partijen samen streven naar een ambitieus Europees luchtbeleid, ieder binnen hun eigen mogelijkheden en in hun eigen netwerken. Het Rijk zal daar een belangrijke rol in hebben.

2. Heeft dit akkoord gevolgen voor de bouw-, vervoers- en agrarische sector, zo ja welke? Levert dit akkoord nog meer vertraging op voor de woningbouw ondanks de woningnood, zo ja hoeveel? Waarom lezen wij niets over gevolgen voor biomassacentrales?

Antwoord 2:

Voor het SLA zijn analyses gemaakt van de maatregelen die door de verschillende sectoren genomen kunnen worden. Het gaat om maatregelen om verschoning te stimuleren in onder andere de bouw-, vervoers- en agrarische sector. Het gaat bijvoorbeeld om het versneld toewerken naar de inzet van schone en zero-emissie mobiele werktuigen in de bouw, stimuleren van fiets, schoon openbaar vervoer en duurzame brandstoffen, en reductie van emissies via de warme sanering varkenshouderij. Dit betekent dat van de diverse sectoren gevraagd wordt om te investeren in schone(re) technieken. De maatregelen uit het SLA moeten nog verder uitgewerkt worden tot een Uitvoeringsagenda. Het Rijk heeft toegezegd dat vertegenwoordigers van de verschillende sectoren hierbij betrokken worden. Het SLA bevat geen nieuwe wet- en regelgeving.

We verwachten dan ook geen verdere vertraging voor de woningbouw door het SLA. Over de biomassacentrales staat in het SLA dat (in EU-verband) gewerkt wordt aan strengere emissie-eisen in vergunningen en het optimaliseren van algemene regels. Ook heeft het Rijk per 1 januari 2020 de ISDE subsidie op pellet kachels en kleine biomassaketels afgeschaft. Verder hebben wij bij de behandeling van het programmaplan Energietransitie reeds toegezegd nader onderzoek te doen naar het effect van biomassa op de luchtkwaliteit.

3. De bedoeling is dat vanaf 2023 er houtstookvrije wijken komen. Betekent dat er dan biomassa- en biowarmtecentrales worden gesloten dan wel verboden? Zo nee, waarom niet? Wat heeft dit verbod dan voor een zin?

Antwoord 3:

De pilot houtstook heeft betrekking op houtstook van huishoudens en niet op biomassa- en biowarmtecentrales. Zoals u heeft kunnen lezen in het hoofdstuk Industrie van het SLA zullen er strengere emissie-eisen gesteld worden aan het stoken van biomassa (als vervanging voor fossiele bronnen), om een toename van luchtverontreiniging hierdoor zoveel mogelijk te voorkomen.

Houtrookloze wijken zijn bedoeld om de gezondheid en het welzijn van hooggevoelige groepen zoals longpatiënten te verbeteren. Houtverbranding in houtkachels van burgers is doorgaans minder goed, waardoor er naar verhouding veel fijnstof en andere schadelijke stoffen vrijkomen. Daarnaast komt houtrook uit kachels veelal midden in woonwijken vrij, waardoor de blootstelling zeker bij bepaalde weersomstandigheden (windstil weer, mist) groot kan zijn. Luchtvervuiling uit woningen, waaronder door houtstook, levert 9% van de gezondheidsschade uit binnenlandse bronnen.

4. Wordt er ook gekeken naar de luchtvervuiling die plaatsvindt bij de productie van windmolens, zonnepanelen en batterijen, en de winning van grondstoffen daarvoor, of doen we de oogkleppen op en kijken wij alleen naar onze lucht? (PS: Tesla bouwt naast zijn nieuwe fabriek in China een gascentrale om aan de energievraag te kunnen voldoen).

Antwoord 4:

Voor zover de productie van windmolens, zonnepanelen en batterijen in Nederland plaatsvindt heeft dat binnen het SLA aandacht binnen het thema industrie. Het SLA richt zich primair op het

verminderen van luchtverontreiniging vanuit Nederlandse bronnen en het beïnvloeden van Europees beleid ten behoeve van een schonere lucht.

5. De moderne diesels zijn intussen schoner dan elektrische auto's. Gaat u pleiten bij het rijk voor lagere wegenbelasting voor deze schone auto's en gaat u dergelijk auto's voor de eigen organisatie aankopen als zij financieel aantrekkelijk zijn? Zo nee, waarom niet? Waarom faciliteert u alleen batterijauto's (met kinds-lavenkobaal) terwijl die aantoonbaar niet schoner zijn dan de modernste diesels?

Antwoord 5:

We realiseren ons dat alle vormen van vervoer per auto per definitie nadelig zijn voor het milieu. Wel is het zo dat elektrische auto's bij het rijden geen uitlaatgassen uitstoten. Volgens ons is de stelling dat moderne dieselauto's schoner zijn dan elektrische auto's aantoonbaar niet juist. Wij zullen dan ook niet pleiten bij het Rijk voor lagere wegenbelasting.

Bij elektrische auto's is het natuurlijk wel belang om te kijken hoe schoon de energie is waar de auto's op rijden. Daarom stimuleren wij binnen het programma Energietransitie de ontwikkeling van schone bronnen voor energie.

De aanschaf van dieselauto's voor de eigen organisatie is niet aan de orde. Bij vervanging van auto's uit onze pool is en wordt steeds gezocht naar de op dat moment goede alternatieven. Hierbij wordt gekeken naar de beste prijs-kwaliteitverhouding en naar wijzen waarop we met ons vervoer schadelijke emissies zoveel mogelijk kunnen reduceren.

6. Dit akkoord is slechts een sanctieloze inspanningsverplichting. Is dat afgekeken van het klimaatakkoord van Parijs?

Antwoord 6:

Sanctieloos is niet hetzelfde als betekenisloos. Het akkoord verwoordt een strategie, waarvoor deelnemende partijen zich zullen gaan inspannen en waar wij een groot belang aan hechten. Zoals eerder vermeld bij antwoord 1 kan de provincie Utrecht het doel, in 2030 overal in de provincie Utrecht voldoen aan de advieswaarden van de WHO, namelijk niet alleen bereiken. Door de gezamenlijke aanpak heeft het SLA naar verwachting een substantieel effect op de hoge achtergrondconcentraties in de provincie Utrecht, waardoor het eenvoudiger wordt om de WHO advieswaarden voor lucht te bereiken en extra gezondheidswinst behaald kan worden.

7. De asfaltcentrale in Utrecht zal worden gestookt op biomassa. Klopt het dat dit een serieuze verslechtering voor de luchtkwaliteit met zich meebrengt ten opzicht van een gascentrale? (Het antwoord is ja). Hoe verhoudt zich dat tot een schone lucht akkoord?

Antwoord 7:

De gemeente Utrecht is bevoegd gezag voor de asfaltcentrale. Zij heeft in haar Raadsbrief van 9 januari 2020 toelichting gegeven op de effecten op de luchtkwaliteit. De belangrijkste elementen daarin waren:

- *Een nieuwe asfaltcentrale op Lage Weide heeft effect op de (lokale) luchtkwaliteit.*
- *Het is onvermijdelijk dat de nieuwe asfaltcentrale lokaal zal leiden tot extra uitstoot van NOx en fijnstof. Het eisen van aanvullende maatregelen om de uitstoot (nog verder) te verminderen is op grond van het landelijke Activiteitenbesluit niet mogelijk. Afzien van een asfaltcentrale in Utrecht leidt tot verplaatsing van uitstoot naar andere asfaltcentrales in bijvoorbeeld Eemnes of Nijkerk die dan hun productie zullen verhogen.*
- *Regionaal gezien is het gunstig om een asfaltcentrale te hebben dicht bij een grote gebruiker als de stad Utrecht. Voor aanvoer van de biomassapellets zijn 2 vrachtwagens per dag nodig. Dat is een toename van 1,5% van het aantal transportbewegingen voor aanvoer van grondstoffen en afvoer van asfalt.*

Binnen het SLA worden pilots uitgevoerd in verschillende sectoren, waaronder industrie. Onderdeel hiervan is het zoeken naar mogelijkheden om binnen de huidige wet- en regelgeving scherp te vergunnen. Verder hebben partijen afgesproken om in Europa te pleiten voor aanscherping van de Richtlijn industriële emissies en Best Beschikbare Technieken (BBT)-conclusies.

8. De fijnstofbelasting van mensen wordt voor een zeer wezenlijk deel veroorzaakt door koken. Recirculatieafzuigkappen blijken hogelijk inefficiënt. In hoeverre is dit onderdeel van de maatregelen?

Antwoord 8:

Verbeteren van de binnenluchtkwaliteit is geen onderdeel van de maatregelen in het SLA. Ook in het cocreatieproces om te komen tot de Uitvoeringsagenda Gezonde Lucht van de provincie Utrecht is verbeteren van de binnenluchtkwaliteit niet als thema naar voren gekomen, maar kan wel een thema worden. Dit jaar wordt de Uitvoeringsagenda herijkt. We zijn voornemens om Provinciale Staten mee te nemen in de herijking en nodigen u hierbij uit om uw inbreng daarin te doen.

9. Drs. Anne Knol, een van de opstellers van de RIVM-rapporten, liet zich ontglippen dat aan het aantal doden (gesuggereerd in de stukken) een moeras aan aannames zit en een woud aan onzekerheden. Alarmistische uitspraken trekken echter wel lekker de aandacht van de media. Verder blijkt dat men zich vooral baseert op Amerikaans onderzoek en het verschil in luchtkwaliteit in grote en kleine steden. Of die vergelijkbaar zijn met de Nederlandse situatie is zeer de vraag.

Dr. Jaap Hanekamp, van de denktank Heidelberg Appeal Nederland (stichting HAN) meent dat er in Nederland een consensus over het gevaar van fijnstof in elkaar is geknutseld. Ook Suresh Moolgavkar, als epidemioloog verbonden aan het Fred Hutchinson Cancer Research Center in Seattle, gelooft er niets van: "De epidemiologische verbanden bij fijnstof zijn zo gering dat het totaal onzinnig is om er aantallen doden uit af te leiden,".

De vraag die resteert: gaan we miljarden uitgeven aan het verder maar minimaal verbeteren van de luchtkwaliteit of zou het investeren van hetzelfde bedrag in (het verbeteren van) de zorg niet een veel groter effect hebben. Is die vraag voorafgaand aan dit akkoord gesteld? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 9:

De dosis-effectrelaties die het RIVM hanteert zijn gebaseerd op onderzoek onder 7,1 miljoen Nederlanders ouder dan 30 jaar. Per adres zijn ziekte en de kans op vroegtijdige sterfte gecorrigeerd met de luchtkwaliteit (gecorrigeerd voor leefstijlfactoren zoals roken of drinken). De SLA berekeningen zijn dus niet gebaseerd op Amerikaans onderzoek.

Luchtverontreiniging is een belangrijke bron van gezondheidsklachten. Met werken aan verbetering van de luchtkwaliteit beperken we de belasting voor mensen zoveel mogelijk. De besparing op de zorgkosten door de gezondheidswinst zijn vele malen groter dan de kosten voor de maatregelen. Het behalen van de doelstellingen uit het SLA levert volgens het Rijk drie tot zes miljard Euro maatschappelijke baten per jaar op in 2030.

Hoogachtend,
Gedeputeerde Staten van Utrecht,

Voorzitter,
mr. J.H. Oosters

Secretaris,
mr. drs. A.G. Knol-van Leeuwen